

Круглий стіл

«Аналіз законопроектів у сфері оподаткування малого бізнесу»

24 вересня 2019 року заступник директора НДЦ ІПР НАН України, професор Юрій Іванов взяв участь у круглому столі «Аналіз законопроектів у сфері оподаткування малого бізнесу», який проведено Радою підприємців Харківської області в Харківській обласній державній адміністрації. На заході обговорювалися результати аналізу наслідків для бізнесу введення в дію законопроектів №1053 «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», №1073 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо тенізації розрахунків у сфері торгівлі та послуг», №1210 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві».

Заявлені завдання законопроектів: посилення мотивації покупців в отриманні фіскальних чеків, створення рівних конкурентних умов для суб'єктів господарювання, фіскалізація ризикових видів діяльності у «спрощенців». Кінцевий результат – виведення бізнесу з тіні, створення рівних для всіх умов ведення бізнесу, додаткові надходження до бюджету тощо.

В процесі дискусії зазначено, що швидкість, з якою проекти цих законодавчих актів затверджуються в якості законів практично не залишає часу на обговорення їх суті і ризиків, які вони несуть для бізнесу.

Результатом глибокого експертного аналізу і обговорення сформульовані наступні ризики:

- розширення сфери використання реєстраторів розрахункових операцій за рахунок підприємців - платників податків 2, 3 і 4 груп, а також видів економічної діяльності, для яких використання РРО є обов'язковим;
- перехідний період (11 місяців) не для всіх груп підприємців, за умов, що нові програми ще, по суті, не випробувані;
- використання старих за ідеологією штрафів при їх істотному збільшенні;
- скасування персональної відповідальності контролерів за те, що вони фіксують в актах перевірки;

- призначення позапланових перевірок не за фактом виявлених порушень, а просто при наявності підозр або сумнівів з боку контролерів;

- механізм «кешбек» – перевірка суб'єктів господарювання за скаргами споживачів з компенсацією скаржникам частини сум штрафів, при цьому бізнес не має законних інструментів захисту, скажімо від використання цього механізму недобросовісними конкурентами;

- збільшення можливостей для представників держави «вирішувати питання» на власний розсуд;

- розширення поняття «розумної ділової мети», в результаті якої платникам податків доведеться доводити, що ними створені умови для приросту (збереження) активів у майбутньому і тепер;

- збільшення прав контролюючих органів і термінів проведення перевірок, введення нових штрафів (53. Введення з 1 жовтня 2020 року. Застосування повного розміру штрафу за незастосування РРО, або невидачу чеку (100% від суми при першому порушенні та 150% при кожному наступному);

- розширення сфери використання понять «пов'язані особи», «постійні представництва», розширення контрольованих операцій, введення додаткової звітності, збільшення кількості та розмірів штрафів;

- оподаткування контрольованих іноземних компаній;

- розширення бази оподаткування, збільшення ставок податків, в тому числі платників за спрощеною схемою;

- розширення сфери відповідальності платників податків.

Також приділено увагу передбаченому різкому підвищенню ставок акцизів на тютюнові вироби, яке, виходячи з наявного досвіду, без додаткових неподаткових заходів може мати наслідком збільшення тіньового ринку та зменшення надходжень у бюджет.

Всі ці ризики, безсумнівно, призведуть до посилення фіскального тиску, корупції, переходу бізнесу у тінь і часткового його припинення.

Учасниками заходу прийнято рішення звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією про перегляд ряду положень цих законопроектів. Крім того, заплановано підготовку відповідного звернення до Президента.

